

Επίσκοπος Μπέλγκοροντ Σίλβεστρος: Οι ενέργειες της Κωνσταντινουπόλεως στην Ουκρανία συνιστούν άνευ προηγουμένου παράδειγμα αθετήσεως των κανονικών αρχών

Σε συνέντευξη του, η οποία δημοσιεύθηκε στην ιστοσελίδα της Ορθόδοξου Εκκλησίας της Σερβίας, ο πρόεδρος της Θεολογικής Ακαδημίας και της Ιερατικής Σχολής Κιέβου, ο επίσκοπος Μπέλγκοροντ Σίλβεστρος, έθιξε μεταξύ άλλων την κατάσταση στην παγκόσμια Ορθοδοξία υπό το φως των εξελίξεων, που προκλήθηκαν από τις αντικανονικές ενέργειες του Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως. Ακολουθεί απόσπασμα της συνεντεύξεως, που αφορά στην Ουκρανία.

– Η δημιουργία της «Ορθόδοξου Εκκλησίας της Ουκρανίας» («ΟΕΟ») και η απονομή σε αυτήν του λεγόμενου Τόμου Αυτοκεφαλίας επηρέασαν όλο τον ορθόδοξο κόσμο. Προτού ρωτήσω για το πώς αυτές οι εξελίξεις επηρέασαν τη Θεολογική Ακαδημία Κιέβου,

μπορείτε να σχολιάσετε για τους πιστούς της Ορθόδοξου Εκκλησίας της Σερβίας πώς συνέβησαν όλα αυτά;

– Κατ’ αρχάς θα ήθελα να επισημάνω ότι οι ενέργειες, στις οποίες προέβη ο Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως έναντι της Ουκρανίας, συνιστούν ένα άνευ προηγουμένου παράδειγμα αθετήσεως των κανονικών αρχών. Και εκτός των άλλων αποτελούν και παραβίαση των ηθικών κανόνων. Οι εκπρόσωποι του Φαναρίου, και φρονώ ότι είναι προφανές σε όλους, είχαν ως γνώμονα τις προσωπικές, εξουσιαστικές τους φιλοδοξίες. Όλοι κατανοούν ότι σήμερα τυγχάνουμε μάρτυρες άνευ προηγουμένου προσπαθειών του Φαναρίου να διαμορφώσει το εκκλησιαστικό πολίτευμα κατά τέτοιο τρόπο, ώστε στην κορυφή του με κάποιες εξαιρετικές αρμοδιότητες να ευρίσκεται ο επικεφαλής του Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως. Και ασφαλώς αυτό έρχεται σε αντίθεση με την αρχική, αρχαία, παραδοσιακή και συνοδική αρχή, η οποία εφαρμόζεται στην Εκκλησία στο επίπεδο των Οικουμενικών και Τοπικών Συνόδων.

Ο Πατριάρχης Βαρθολομαίος μονομερώς κινούμενος σε σχέση με την Ουκρανία επιλήφθηκε του θέματος χωρίς προηγουμένως να συνεννοηθεί γι’ αυτό όχι μόνον με τη Ρωσική Ορθόδοξη Εκκλησία, αλλά ούτε και με τις άλλες Ορθόδοξες Εκκλησίες. Ίδού ένα απτό παράδειγμα: επί πολλές δεκαετίες οι ίδιοι οι φαναριώτες αντιμετώπιζαν ως σχισματικό τον πρώην μητροπολίτη Φιλάρετο Ντενισένκο, ως τέτοιο τον θεωρούσαν και όλες οι κατά τόπους Εκκλησίες, και όχι για ένα ή δύο χρόνια, αλλά για ολόκληρες δεκαετίες. Προτού προχωρήσει σε όποιες αποφάσεις σχετικά με την Ουκρανία, ο Πατριάρχης Βαρθολομαίος θα έπρεπε να μάθει τις απόψεις των κατά τόπους Εκκλησιών επί του θέματος. Με την απόφασή του ο Πατριάρχης Βαρθολομαίος έδειξε όχι μόνον τη στάση του προς την Ουκρανική Ορθόδοξη Εκκλησία, αλλά κατ’ αρχήν, έδειξε τη στάση του έναντι των κατά τόπους Εκκλησιών και έναντι του ζητήματος του εκκλησιαστικού πολιτεύματος. Τώρα σε πλήρη εξέλιξη βρίσκεται ο λεγόμενος «παπισμός της Ανατολής». Αρκεί να συνειδητοποιήσουμε ότι οποιοσδήποτε επίσκοπος, ο οποίος θεωρεί ότι διαθέτει κάποιες εξαιρετικές αρμοδιότητες, δυνατότητες και θέση, αναζητώντας ταυτόχρονα και θεολογική τεκμηρίωση για την άποψή του αυτή, πορεύεται αναπόφευκτα στην οδό του παπισμού.

Πρέπει να αντιληφθούμε ότι η ρωμαιοκαθολική περί του πάπα διδασκαλία δεν εμφανίσθηκε σε μια ημέρα. Ο παπισμός της Ρώμης αναπτυσσόταν επί μακρόν και προς διαφορετικές κατευθύνσεις. Ο παπισμός της Κωνσταντινουπόλεως εξελίσσεται κατά τον ίδιο τρόπο. Δεν αναδύθηκε στις ημέρες μας. Θέλω να επισημάνω ότι ήδη τον 19^ο αι. σειρά κανονολόγων και ιστορικών της Ρωσικής Ορθόδοξου Εκκλησίας χρησιμοποιούσαν την έκφραση «παπισμός της Ανατολής» έναντι του Πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως. Συνεπώς, δεν μιλούμε γι’ αυτό μόνο σήμερα, ούτε το παρατηρήσαμε τώρα. Όμως, όπως συμβαίνει συχνά, υπήρχε η ελπίδα ότι το φαινόμενο αυτό δεν θα εξελισσόταν και ο Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως δεν θα ξεπερνούσε τις «κόκκινες γραμμές», πέραν των ορίων του επιτρεπτού. Εν τούτοις ο Πατριάρχης Βαρθολομαίος ξεπέρασε αυτά τα όρια. Και τώρα ο ορθόδοξος εκκλησιαστικός κόσμος δυστυχώς διέρχεται μια κατάσταση σοβαρής κρίσεως.

– Πώς η παρούσα κατάσταση επηρέασε την Ουκρανική Ορθόδοξη Εκκλησία;

- Εμείς, η Ουκρανική Ορθόδοξη Εκκλησία, είμαστε η κανονική Εκκλησία της Ουκρανίας. Παρόλο που εκ μέρους των θιασωτών της νέας εκκλησιαστικής δομής ακούγονται ολοένα και πιο οξείες δηλώσεις ότι δήθεν δεν είμαστε πλέον Εκκλησία και ότι δεν πρέπει να υπάρχουμε κλπ., η μόνη κανονική Ορθόδοξη Εκκλησία στην Ουκρανία είναι εκείνη, που δρα υπό τον Μακαριώτατο Μητροπολίτη Κιέβου και Πάσης Ουκρανίας Ονούφριο.

- Τι θα γίνει στη συνέχεια με την Ουκρανική Ορθόδοξη Εκκλησία; Σχεδιάζεται κάποιου είδους συμβιβαστική λύση για τη δημιουργία μιας ενιαίας Τοπικής Ουκρανικής Εκκλησίας;

- Σε αυτή τη φάση το ζήτημα σχετικά με τη δημιουργία μιας ενιαίας Τοπικής Εκκλησίας φαντάζει απολύτως αφηρημένο. Άλλωστε, έτσι όπως έχει διαμορφωθεί η κατάσταση σήμερα, δεν μπορούμε καν να εξετάσουμε το συγκεκριμένο ζήτημα. Όσο για το τι θα γίνει περαιτέρω με την Εκκλησία μας, έπειτα από τρία, πέντε ή δέκα χρόνια, αυτό δεν αφορά μόνον την Ουκρανία και την Ουκρανική Ορθόδοξη Εκκλησία, αλλά την παγκόσμια Ορθοδοξία. Πρέπει όλοι να αντιληφθούμε ότι ο Πατριάρχης Βαρθολομαίος και όσοι τον υποστηρίζουν, αντιμετωπίζουν μέσω του ουκρανικού ζητήματος πολύ πιο οικουμενικά θέματα. Δηλαδή μέσω ενός τοπικού ζητήματος επιλαμβάνονται καθολικών προβλημάτων. Τέτοιο οικουμενικό πρόβλημα αποτελεί και η προσπάθεια του Φαναρίου να διαμορφώσει ένα τέτοιου είδους εκκλησιαστικό σύστημα, κατά το οποίο το Φανάρι θα είναι επικεφαλής με όλες τις αρμοδιότητες, τα δικαιώματα, την ποιμανση της Διασποράς, το δικαίωμα εκκλήτου προσφυγής κ.ο.κ.

Αυτός είναι ο στόχος, που προσπαθούν να πετύχουν μέσω της Ουκρανίας. Όποιος συμφωνήσει να αποδεχθεί τη νομιμότητα των ενεργειών του Φαναρίου έναντι της Ουκρανίας, πρέπει να αντιληφθεί ότι έπειτα από πέντε-δέκα χρόνια τούτο μπορεί να συμβεί και έναντι των άλλων κατά τόπους Ορθόδοξων Εκκλησιών. Και μετά από πενήντα χρόνια οι διάδοχοι πλέον του Πατριάρχη Βαρθολομαίου θα αντιμετωπίζουν τον εαυτό τους υπό το πρίσμα εννοιών, απολύτως ξένων στην ορθόδοξη συνείδηση και διδασκαλία της πίστεως.

Συνεπώς, κάθε άνθρωπος, που ανήκει στη μία ή την άλλη Τοπική Ορθόδοξη Εκκλησία πρέπει να θέσει στον εαυτό του το ερώτημα και να απαντήσει με εντιμότητα: τι θα συμβεί περαιτέρω στην παγκόσμια Ορθοδοξία σε περίπτωση που οι Τοπικές Εκκλησίες αναγνωρίσουν την εγκυρότητα των ενεργειών του Πατριάρχη Βαρθολομαίου; Εάν αυτό το ερώτημα απαντηθεί ευθέως και εντίμως, τότε όλοι θα καταλάβουν τον κίνδυνο, που διατρέχει η Ορθόδοξη Εκκλησία. Φρονώ ότι η μόνη λύση αντιστάσεως στις ενέργειες του Φαναρίου είναι η διατύπωση από τις κατά τόπους Εκκλησίες της θέσεώς τους.

- Σήμερα η Ουκρανική Ορθόδοξη Εκκλησία διέρχεται δύσκολες εποχές. Μολαταύτα πάντοτε υπάρχει ελπίδα ότι οι πρόσκαιρες δυσκολίες θα περάσουν και όλα θα τεθούν στη θέση τους. Προγραμματίζονται άραγε στη Θεολογική Ακαδημία Κιέβου και την

Ιερατική Σχολή κάποιες αλλαγές, πρωτοβουλίες ή συνέδρια στο μέλλον;

- Ασφαλώς. Διεξάγουμε συνέδρια δύο φορές τον χρόνο, το φθινόπωρο και την άνοιξη. Εφέτος θα προσπαθήσουμε παντοιοτρόπως να ανανεώσουμε εκείνη την εμπειρία που διαθέτουμε ως προς αυτή την κατεύθυνση. Επιπλέον, προγραμματίζονται επιπρόσθετες στρογγυλές τράπεζες και σεμινάρια. Αυτά τα θεωρώ πολύ σπουδαία. Πρέπει να ανταλλάσσουμε ποικίλες απόψεις, να ακούμε τον άλλο άνθρωπο, συμπεριλαμβανομένου και του αντιπάλου μας. Αυτό αποτελεί σημαντικό μέρος της εκπαιδευτικής διαδικασίας, επομένως αναμφίβολα θα ασχοληθούμε με αυτά. Φυσικά σε όλες τις εκδηλώσεις μας θα προσκαλούμε και εκπροσώπους των άλλων κατά τόπους Ορθόδοξων Εκκλησιών. Γι' αυτό ελπίζω ότι και εκπρόσωποι της σερβικής θεολογικής επιστήμης θα είναι προσκεκλημένοι και θα συμμετάσχουν στις εκδηλώσεις μας.

- **Γένοιτο! Ευχαριστώ, Θεοφιλέστατε για την τόσο περιεκτική συζήτηση.**

- Είναι χαρά μου πάντοτε!

Συζήτησε ο Νικολάι Σαψάι